

ZÁPIS ZE 40. ZASEDÁNÍ

KOORDINAČNÍ SKUPINY BEZPEČNOSTI POTRAVIN (KSBP) uskutečněného dne 27. dubna 2021

Přítomni: dle prezenční listiny. Všichni přítomní obdrželi k jednání podkladové materiály.

Jednání vedl: **Ing. Jindřich Fialka**, předseda KSBP

Informace o jednotlivých bodech programu podali:

Ing. Karla Petrová, Ing. Martin Štěpánek, Ing. Martin Klanica, MVDr. Zbyněk Semerád, Ing. Daniel Jurečka, MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D., Ing. Jitka Götzová

Jednání zahájil a řídil předseda KSBP Ing. Jindřich Fialka, který se úvodem všechny přítomné přivítal. Zároveň představil další nové členy KSBP.

1. SCHVÁLENÍ PROGRAMU, KONTROLA A VYHODNOCENÍ ÚKOLŮ Z 37. ZASEDÁNÍ

Program jednání byl jednohlasně schválen, nebylo navrženo další doplnění programu.

Kontrola úkolů:

Úkol č. 1: Ing. Karla Petrová, sekční ředitelka SÚJB, byla požádána o poskytnutí stručného shrnutí stavu stanovení max. hodnot kontaminace potravin.

Plnění: **Ing. Karla Petrová** podala ústní informaci:

SÚJB prostřednictvím Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA) spolupracuje na stanovení max. hodnot kontaminace potravin. V rámci Codex Alimentarius byla zřízena pracovní skupina, další jednání se bude konat v květnu. Na tomto jednání bude navrženo zpracování dokumentu informativního charakteru. Cílem je vytvořit dokument na způsob technického doporučení pro členské země, aby věděly jak s radioaktivitou v potravinách a krmivech pracovat. V tomto případě jde o radiaci přírodní, která není výsledkem havárie. První závěr, který byl učiněn, je, že přírodní radionuklidy, které jsou obsaženy v potravinách a krmivech, nejsou urgentní problém. Pro radionuklidy umělé bude zpracován další materiál. Nyní situace vypadá, že návrh, který bude předložen na květnovém jednání, bude podpořen.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informace a přešel k dalšímu bodu programu.

2. AKTUÁLNÍ INFORMACE Z BEZPEČNOSTI POTRAVIN

Zhodnocení činnosti dozorových orgánů za rok 2020

Ing. Martin Klanica, ústřední ředitel SZPI, informoval, že všechny informace jsou k dispozici ve Zprávě o činnosti SZPI za rok 2020, která je tak, jako i v minulých letech, dostupná na webových stránkách SZPI (<https://www.szpi.gov.cz/soubor/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2020.aspx>).

SZPI během roku 2020 zachovala činnost za současného zajištění ochrany bezpečnosti pracovníků i kontrolovaných osob. Byly posíleny kontroly na dálku (e-commerce) zaměřené zejména na doplňky stravy a potraviny pro zvláštní lékařské účely a na zdravotní tvrzení. Probíhala také kontrola baleného pečiva. Proběhlo necelých 57 tisíc kontrol a pravomocně byly uloženy sankce ve výši 97 mil. Kč. Kontroly provozoven společného stravování vzhledem k vládním opatřením probíhaly v omezené míře. Bylo zavřeno 109 provozoven z vážných hygienických důvodů. Všechny informace o kontrolách je možné najít v tiskových zprávách a na [Potraviny na pranýři](#). SZPI také zajišťuje tok informací přes RASFF a AACS.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informace a předal slovo MVDr. Zbyňku Semerádovi, ústřednímu řediteli SVS.

MVDr. Zbyněk Semerád, ústřední ředitel SVS, informoval o aktivitách SVS. Počet dozorovaných potravinářských podniků za loňský rok vzrostl na 194 (23 schválených a 171 registrovaných). Dozor při porážkách byl vykonán (počty porážek byly přibližně stejné jako v minulých letech) a požadavky na monitoring cizorodých látek byly splněny. SVS se nově potýkala se zjištěním falšování laboratorních protokolů při samotestování. Ukázalo se, že laboratoř vydala protokol k analýzám, které neprovedla, na některé analýzy zase chyběla akreditace. Tímto případem se SVS dále zabývá.

Ptačí chřipka je opět velké téma: ve Švédsku byly zlikvidovány chovy o velikosti 1,3 mil. nosnic, v Polsku 1 mil. nosnic a v ČR 100 tis. kachen a 175 tis. nosnic. Bylo zjištěno 1 115 ohnisek. SVS sleduje situaci, protože je v EU přítomen subtyp přenositelný na člověka. Ústřední ředitel upozornil, že je třeba omezit strach z ptačí chřipky formou osvěty, protože jatky v ČR nechtějí distribuovat spotřebiteli maso z nakažených oblastí i ze zdravých zvířat kvůli úpravě značení na obalu (oválná značka zdravotní nezávadnosti musí být v takových případech diagonálně překryta křížem, v případě drůbežího masa ovál nahrazuje čtverec).

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informace a následně předal slovo Ing. Danielu Jurečkovi, řediteli ÚKZÚZ.

Ing. Daniel Jurečka, ředitel ÚKZÚZ, zhodnotil činnost dozorového orgánu za rok 2020, ve kterém proběhlo přibližně o 23 % méně kontrol než je běžné. Během kontrol bylo potvrzeno 112 tis. ha postižených kalami: hrabošem. Byla povolena zvýšená aplikace rodenticidu jak do nor, tak na povrchu pozemků. Byla prováděna kontrola aplikace rodenticidů, porušení podmínek aplikace bylo zjištěno pouze v 6 případech. Negativní dopad na necílové organismy nebyl ze strany ÚKZÚZ zjištěn. Dále byl zjišťován dopad aplikace hygienizovaných čistírenských kalů na zemědělskou půdu. Zvýšený výskyt salmonely a *E. coli* nebyl prokázán. Iniciativa, na kterou se nyní ÚKZÚZ soustředí, jsou 2D kódy zajišťující dohledatelnost přípravků na ochranu rostlin, která by měla být do konce roku funkční.

Informace Ministerstva zemědělství o novinkách v legislativě

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, informoval o schválení novely zákona o potravinách (zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Novela ošetřuje dvojí kvalitu potravin a reaguje na další evropské právní předpisy.

Také došlo k novelizaci zákona o léčivech (zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů), který se týká i veterinárních léčiv a medikovaných krmiv.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, předal slovo náměstkyni pro ochranu a podporu veřejného zdraví MZ, MUDr. Pavle Svrčinové, Ph.D.

Informace z Ministerstva zdravotnictví

MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D., náměstkyně pro ochranu a podporu veřejného zdraví, hlavní hygienička ČR, MZ, informovala, že dozorová činnost vzhledem k situaci kolem pandemie probíhala v menším rozsahu. Zařízení společného stravování byla většinu roku v omezeném provozu, proběhlo 329 kontrol, k tomu bylo obdrženo 1150 podnětů od spotřebitelů. Dále proběhlo 671 kontrol týkajících se materiálů pro styk s potravinami (11 výrobků bylo nahlášeno v RASFF).

Momentálně se dopracovává novela zákona č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále byla vyhlášena vyhláška č. 80/2021, kterou se mění vyhláška č. 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění pozdějších předpisů, která navazuje na evropskou legislativu. Ve spolupráci s EFSA byly řešeny plastové materiály pro styk s potravinami s přídavkem bambusových a dalších přírodních vláken. Došlo ke změně laboratorní metodiky pro testování materiálů pro styk s potravinami (navazuje na evropskou legislativu).

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informace a přešel k dalšímu bodu programu.

DALŠÍ AKTIVITY V OBLASTI BEZPEČNOSTI POTRAVIN

1. Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, uvedl, že nový strategický materiál byl schválen Vládou dne 29. 3. 2021 a předal slovo místopředsedkyni KSBP, Ing. Jitce Götzové.

Ing. Jitka Götzová, místopředsedkyně KSBP, informovala, že se jedná o obecný materiál (k nalezení na [SBPV2030.pdf](#)), aktuální úkoly budou specifikované až v prováděcím akčním plánu, který má být do konce roku předložen Vládě ke schválení. Zároveň požádala členy KSBP o nominaci kandidátů, kteří se budou podílet na přípravě akčního plánu v rámci pracovní skupiny vytvořené za tímto účelem. Členové byli dále vyzváni k promyšlení úkolů a cílů, které jsou pro daný rezort klíčové a které by se měly v plánu objevit.

Prováděcí akční plán bude navazovat na strategie EFSA a na Zelenou dohodu pro Evropu a Strategii od zemědělce ke spotřebiteli.

V současné době je připravována i anglická verze Strategie.

Úkol: Členové KSBP byli požádáni o jmenování osob, které se budou podílet na přípravě akčního plánu. T: 12. 5. 2021 na e-mail petr.benes@mze.cz.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informaci a upozornil členy, že další informace, které jsou běžně podávány ústně, jsou k dispozici v písemných podkladech.

Ing. Jitka Götzová, místopředsedkyně KSBP, doplnila, že BTSF nyní probíhá online s navýšenou kapacitou a vyzvala k využití této možnosti.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, vyzval předsedy vědeckých výborů, aby členy KSBP obeznámili s aktualitami.

Vědecký výbor pro potraviny

Prof. MVDr. Jiří Ruprich, CSc., předseda VVP, Centrum zdraví, výživy a potravin, Státní zdravotní ústav, informoval o aktivitách CZVP, protože činnost VVP není již řadu let ze strany MZ podporována. Uvedl, že i přes pandemii byl zajišťován dietární monitoring. Centrum se nyní zabývá primární prevencí proti virózám a dalším onemocněním pomocí programu prevence chronických zánětů. Dále se v oblasti školního stravování začal používat nutriční software, tento model je funkční, ale zatím nebyl vyzkoušen (byl vytvořen v minulém roce). V rámci školního stravování Centrum používá systém Nutriscore, který je součástí nutričního softwaru.

Prof. Ruprich dále informoval o tom, že se obrátil na Evropskou komisi s žádostí o úpravu příloh nařízení č. 1169/2011 z důvodu neaktualizovaného referenčního příjmu vitamínu D (vyšlo nové vědecké stanovisko EFSA). EK odpověděla, že tato oblast momentálně není prioritou.

Vědecký výbor pro geneticky modifikované potraviny a krmiva

Doc. RNDr. Jaroslava Ovesná, CSc., předsedkyně VVG, informovala o činnosti VVG. VVG zpracovává podklady pro Odbor bezpečnosti potravin k hlasování na evropské úrovni o povolení k uvádění na trh GM potravin a krmiv. Otázkou nyní je, jak se EU postaví k produktům nových technik šlechtění. Problematické je, že mimo EU jsou tyto produkty již schváleny a není možné je jednoznačně identifikovat na trhu. Tím je porušena koncepce sledovatelnosti zakotvená v legislativě. EK se situací ohledně nových technik šlechtění zabývá ([EC study on new genomic techniques](#)), takže se očekává další vývoj.

VVG se také zabýval přípravou terminologického slovníku (<https://slovníkgmo.vurv.cz>).

Vědecký výbor fytosanitární a životního prostředí

Prof. Ing. RNDr. František Kocourek, CSc., předseda VVF, informoval o dvou hlavních tématech řešených VVF: globalizace obchodu a oteplování na nárůst invazních a expanzivních škodlivých organismů – potenciál nárůstu škod, výzkumu atd.; druhé téma jsou nové potraviny. Ze strany VVF rozsáhlá studie rostlin nebyla dostatečně využita při novele vyhlášky č. 58/20018 Sb., o doplňcích stravy.

Předseda VVF reagoval na výstup předsedkyně VVG s tím, že produkty metod CRISPR/Cas9 a TALEN, ale i další reagují na potřebu použití syntetických pesticidů. To je perspektivní téma (i v rámci nové Strategie bezpečnosti potravin).

Regulace reziduí pesticidů ze strany obchodních řetězců se mírně zvrtila. Pod zástěrkou, že se odstraňuje dvojí obchodní kvalita, se velmi rychle aktualizují blacklisty reziduí a to i tak rychle, že na to čeští zemědělci nejsou schopni reagovat. Ohrožuje se tím konkurenceschopnost našich pěstitelů. Ze začátku se zdála tato iniciativa velmi pozitivní, ale má i drobná negativa.

Poslední poznámka předsedy byla, aby i priority výzkumu v oblasti zemědělství a potravinářství byly připravovány za spolupráce Vědeckých výborů a odborů ministerstva, aby se mohli aktivně zapojit do připravovaných výzkumných plánů.

Vědecký výbor veterinární

RNDr. Miroslav Machala, CSc., předseda VVV, informoval, že v minulém roce bylo provedeno 6 studií, zejména šlo o zoonotický potenciál Covid-19 a možnosti jeho diagnostiky u hospodářských a domácích zvířat, vybrané virové agens ve vzorcích odpadních vod a dlouhodobé přežívání *Listeria monocytogenes* v potravinářských podnicích. Studie jsou k dispozici na webu VVV.

Ing. Libor Dupal, SČS, připomenul, že za nového předsednictví Slovinska má dojít k revizi směrnice o medu. Proto by SČS uvítalo vytvoření pracovní skupiny, která by připravila návrh týkající se analytických ukazatelů a metodik ve vztahu k falšování medu.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, se vyjádřil, že návrh bude zvážěn. Aktivně se v této oblasti angažují dozorové orgány, probíhá i debata s Českým svazem včelařů. Po shromáždění podnětů a návrhů bude svolána navrhovaná pracovní skupina.

Ing. Jindřich Fialka, předseda KSBP, poděkoval za informace i za celoroční práci členů KSBP. Vzhledem k tomu, že nikdo neměl další připomínky k bodům ani mimo ně, předseda poděkoval všem účastníkům a ukončil zasedání. Další zasedání se bude konat na podzim 2021.

Úkoly vyplývající z jednání:

Úkol č. 1: Členové KSBP byli požádáni o jmenování osob, které se budou podílet na přípravě akčního plánu. T: 12. 5. 2021 na e-mail petr.benes@mze.cz.

Plnění: Všichni členové KSBP

V Praze dne 4. 5. 2021

Zapsala: Ing. Michaela Jedličková

Schválil: Ing. Jindřich Fialka